

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir,
zostale številke dvojno. Naročnina: letoletna 1100,
polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi:
30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO AVTONOMNE TRŽAŠKE FEDERACIJE K. P. I.

Leto X številka 5 (479)

TRST - SOBOTA, 8. FEBRUARJA 1958

Posamezna številka 25 Lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

TRST, ulica Capitolina 3; telef: 44-045 in 44-047

Odgovorni urednik: RUDOLF BLAZIČ (Biagi)

založništvo „Deia“; tiska tip. Riva ul. Torrebianca 12

Odločna borba vseh slojev

V Rimu se z veliko močjo nadaljuje pogajanja za CRDA in Arzenal. Vrhajo se daleč od delavcev in specialisti birokratskega zavlacvanja nujajo, da se bodo delavci predmet utrudili, da se bo možnost razbila in da se bodo sindikati zadovoljili miloščno.

Ze sami taki nameni so prikaz nezdravega gospodarstva, družbe in vlade, ki ni sposobna poiskati primernega izhoda. IRI, ki ne izpolnjuje svoje naloge, kot jo določa ustava in Confindustria, ki ne misli popustiti, kažeta v med seboj sporu svoje najbolj negativne strani.

Confindustria, ki hoče biti edini steber nacionalnega gospodarstva in vrhovni urejevalec kakršnega koli novega poizkusa, dokazuje v Trstu svoje nazadovanje, svoja najtežja protislovska in sramotna lastna spekulacije.

V nekaj mesecih — in samo v kovinarskem sektorju — je izgubilo podjetje Sartori, prenehala je podjetje FASEF, odpuščili so z dela v Dilfi, AFSA, Atlas, Trafileria, Triestina, Cantiere Giuliano, da ne govorimo o 65 podjetjih v Ilva, kar je še bolj resno vprašanje.

V tržaskih kompleksih IRI se opažajo protislovske težave in nestalen razvoj, ki ne samo dokazuje, da država podjetja ne vodi v smislu, kot določa ustava, marveč postavlja vprašanje o zatožni klop odločitve za razpisanje državne imovine, ki je obnemimovna davkoplačevalca.

Dovolj je, da navedemo kot primer ladjedelnic Sv. Roka, ki bo čez nekaj dni zopet postala... kmetijsko podjetje. Stotine specializiranih delavcev moralo, namesto, da bi gradili ladje, kositi travo. V Tovarni strojev, ki ima naročil do leta 1961 so delavci, ki delajo 60 ur na teden, v topilnici pa s polovničnim ritmom. Pri Sv. Marku delajo 23 ur zaporedoma, v drugih oddelkih, kot n. pr. kjer izdelujejo opreme za ladje, pa je stalna kriza. Za omenjena tri podjetja, ki so osnovnega pomena za tržasko gospodarstvo, ni predvideno ničesar, kar bi jim lahko dalo možnost tekmovanja na tehničnem področju z drugimi nacionalnimi in inozemskimi ladjedelnicami.

Zato je delavec večna žrtev, ki mora vedno postaviti svoja ramena, da bi drugi lahko kopičijo dobičke in da ladjedelnic lahko vzdržijo pred tujo konkurenco. Žrtev je vedno delavec, z nižjo plačo od stanovskih tovarišev v Genovi, suženj vedno večjega ritma dela, prikrajšan na akordnih tarifah, nagradah, izrednih določilih, ki mu jih stalno krajuje z legalizirano tatvino. Delavec mora nadomestiti pomanjkljivo organizacijo, neobnovljene naprave in pomanjkanje koordinacije med našimi podjetji in siderurškimi podjetji IRI; prenašati mora nezno breme vedno večjega števila direktorjev, ki se stalno množijo in plačati posledice nesposobnosti teh gospodov.

V takem neskončnem krogu brez izhoda, se dejansko nahaja naše gospodarstvo. Izhod iz slepe ulice je edino v borbi za nove strukture, za omejitve nadoblasti monopolov

in za vrnitev podjetjem IRI tiste vloge, ki je nakazana v ustavi in jo parlament zahteva.

Potrebna je sindikalna in politična borba vseh sil, da se reši Trst tudi preko obnove njegove poglavitne industrije. Kot nauk naj služi to, kar se danes dogaja v Rimu na pogajanjih za CRDA in Arzenal.

Težke odgovornosti vlade za zavlacvanje pogajanj v Rimu

- ◆ Kolebanje podtajnika Delle Fave
- ◆ V četrtek boljši izgledi
- ◆ Predstavniki CRDA nočejo predlogov ministrstva

Do srede se pogajanja na ministrstvu za delo za rešitev spora CRDA in Arzenala še vedno niso premaknila z mrtve točke, na kateri so običajno v petek prejšnjega tedna, ko so bila na predlog dr. Pistilla odložena za ta teden.

V torek je končno posegel podtajnik Delle Fave in pričakovati je bilo, da bodo izgledi končno boljši. Toda namesto, da bi podtajnik zastavil svoja prizadevanja, da bi res prišlo do zadovoljive rešitve, je dejansko še podprl stališče ravnateljstva CRDA in Arzenala.

Zadržanje podtajnika Delle Fave je docela upravičeno razlogom pričakovanja delavske delegacije, ki se že tri tedne pogaja v Rimu. Podtajnik ministrstva je celo očital sindikalistom, da premalo prispevajo za rešitev spora. Poleg tega je tudi izjavil, da delavske zahteve nespreseljive za vodstva podjetij ter iznesel že znane argumente o težkem položaju tržaskih ladjedelnic.

To je bil rezultat sestanka, ki je bil sredo.

V četrtek so bili, vsaj skrajno, izgledi boljši. Podtajnik Delle Fave je po nalogu ministrskega predstava predložil nov kompromisni sporazum, ki bi moral služiti kot podlaga za uspešen zaključek. Toda predstavniki CRDA in Arzenala ter predsednik Finmeccanica so predloge uvaženo odbili, češ, da imajo edino oni pravico predlagati ali zavrniti. Zato je podtajnik predlagal nov sestanek za naslednji dan. Tokrat bi moral posredovati sam minister za delo.

Ker je bil naš list medtem že v tisku, ne moremo poročati ka-

ko se je večerajšnji sestanek zaključil.

Kot vidimo se zadeva še vedno zavlacuje. Prizadeti kovinarji imajo ves vtis, da se hoče namenoma zavlacovati, ker bi se hotelo na ta način utruditi delavce in jih nato prisiliti, da sprejmejo kompromisno rešitev, to je, da se zadovoljijo z drobtinami. Toda sindikalni zastopniki so tudi ta teden v Rimu jasno povedali, da ne odstopijo od postavljenih zahtev. Kdor mora danes popustiti, so pač edino le industriji.

Ogorčenje kovinarjev je iz dneva v dan večje. Te dni so pripadniki FIOM poslali iz vseh tržaskih ladjedelnic protestne brzojavke v Rim, v katerih zahtevajo odločen poseg vlade, da se spor končno reši. Poleg tega so kovinarji vedno pripravljivi — če bi se pogajanja razbila — nadaljevati borbo, ki so jo prekinili pred tremi tedni. Seveda bi bila v tem primeru še ostrejša in bi se ne omejevala več samo na 6000 kovinarjev CRDA in Arzenala, marveč bi zajela vse delovne kategorije Trsta.

AVTONOMNA TRŽAŠKA FEDERACIJA K. P. I.

Jutri, v nedeljo 9. februarja s pričetkom ob 9. uri bo v LJUDSKEM DOMU v ul. Madonnina 19

TERITORIALNA PARTIJSKA KONFERENCA

na kateri bomo razpravljali o politično-organizacijskem zasnovanju volilne kampanje. Glavno poročilo bo imel sekretar federacije **tov. Vittorio Vidali**

Na konferenco so vabljeni:

- člani federalnega komiteja,
- člani federalne kontrolne komisije,
- člani sekcijjskih komitejev,
- predsedniki sekcijjskih razsodišč,
- sekretarji celic,
- vodilni komiteji tovarniških celic,
- komunisti v vodilnih organih množičnih organizacij,
- komunistični župani in vodje naše občinske in pokrajinske opozicije.

VSTOP Z VABILOM IN PARTIJSKO IZKAZNICO

Zopet proces proti "Lavoratoru", in dr. Pincherlu

- V sredo bo prva razprava
- Bivši podešat Pagnini je vložil tožbo
- Po skoro dveh letih

V sredo se bo začel pred tržaskim prizivnim sodiščem proces proti dr. Brunotu Pincherlu, znanemu tržaskemu antifasistu in bivšemu občinskemu svetovalcu od «Unità Popolare» in proti odgovornemu uredniku našega tednika «Il Lavoratore» tov. Mariu Colliju. Navedena je tožil odv. Cesare Pagnini, ki je bil podešat za časa gaulajterja Reinerja.

Ker je preteklo že precej časa od inkriminiranega dogodka in prvega procesa, hočemo objasniti našim bralcem v glavnih obrisih vsot padezave.

Oktoobra 1956 je bila sodna razprava, ki je bila določena po naglem postopku. Na zahtevo obrambe pa je bil nato uveden formalni postopek in sodni spisovi so bili izročeni preiskovalnemu sodniku tako, da bo prva prava razprava v sredo 12. t. m.

Teden dni po komemoraciji je «Lavoratore» objavil del govora dr. Pincherla in sicer listi, ki je v prestrežljivih slikah isal strašno smrt tisočev antifasistov v Rižarni. V nekaterih stvkih govora (in obenem članka v listu) je bilo govora o morilcih in njihovih sokriv-

cih, ki še vedno nemoteno krožijo po mestu. Bivši podešat iz časa nacistične okupacije, je smatral, da je to že obreko vanje in zato je vložil tožbo proti dr. Pincherlu in tov. Colliju, kot odg. uredniku «Lavoratoru».

Tržaski antifasisti, Slovenci in Italijani so solidarni z dr. Pincherlom in tov. Collijem, kot je solidarno vse demokratično javno mnenje. In prav spričo tega procesa je treba še posebno podpreti potrebo po obrambi vrednot osvobodilne borbe in antifasizma. To je prvi pogoj, da homo s skupnimi močmi preprečijo vsak poskus hrabritve ostankov žalostne preteklosti. To je pogoj za napredovanje stvari svobode, demokracije in socialne obnove.

Rekrutacija za partijo mora biti stalna naloga vseh tovarišev

9. februarja konča naša kampanja za pridobivanje novih članov, ki smo jo organizirali v počastitev 40. obletnice velike Oktobrske revolucije in 37-letnice ustanovitve naše partije. To seveda ne pomeni, da se je s tem končala tudi naša akcija prozletizma. Ravno obratno, dosedanje rezultati bi morali dati tej akciji pečat še večje vztrajnosti in prizadevnosti. Rezultati so v nekaterih sekcijah pokazali, da je možno rekrutirati in če se to ne dela, niso sijo odgovornost edino sekcije, ki si niso postavile tega problema dovolj resno, s čutom odgovornosti in z navdušenjem.

Naša sodba o tej kampanji, bodisi za partijo kot za mladino, je pozitivna. Izkaznice smo obnovili v razmeroma kratkem času. Samo kakih dvestaj tovarišev ni hotelo obnoviti izkaznice in skoro vsi ne iz političnih ali ideoloških razlogov. To pomeni, da je naša organizacija zdrava, solidna, dovolj gibljiva, tudi če je še vedno majhna in preozka.

Ugotoviti je treba, da se prozletizem izvaja v mnogih krajih, posebno na podeželju in v tržaskem predmestju brez vsakih težav. To se dogaja tudi v mestu, z večjim in bolj organiziranim prizadevanjem. Skoda, da se ta ugodni položaj premalo izkoristi. Če bi se to boljše izkoristilo bi naša partija in tudi mladina, v kratkem času lahko podvojila število svojih članov. Upati je zato, da bodo rezultati te akcije, bolj kot prihodna točka, v resnici podlaga za nadaljevanje.

Drugo dejstvo: rekrutacija je akcija z globokimi političnimi in organizacijskimi posledicami, če je združena s splošno akcijo sekcije, z njenimi političnimi pobudami, ljudskimi manifestacijami, organiziranim delovanjem sekcijjskega komiteja in celice. Drugače ostane osamljeno dejanje, napor, ki je skoro administrativnega značaja. Rekrutacija mora biti rezultat izvajanja pravilne linije, osvoboditve in razumevanja te linije. Drugače ostane osamljeno dejanje, včasih preveč osebno in nekoliko minljivo.

Strinjam se v splošnem z oceno našega organizacijskega odseka. Kjer so sestavili vsi sli gladko naprej s kolektivnim in ne improviziranim delom. Kjer navadno ne rekrutirajo, je bila akcija bolj delo posameznikov. Značilen je primer dolinskega kraja. V nekaterih sekcijah niso napravili ničesar. V sekcijah, kjer sploh niso diskutirali o kampanji rekrutacije se opaža, da sekcija zaostaja z vsem, nabiranjem pripevkov, politično dejavnostjo in pobudami. Prepričan sem, da ako bi šli dve tovarišici, kot Vera Žužek in Marica Pescatori v te sekcije, bi izvršili isto tako uspešno delo kot v Dolini. Smatram, da je položaj v to-

varnah, kjer tovariši ne rekrutirajo, resen. In vendar smo si prav za tovarne še posebno prizadevali. Z izjemo Sv. Marka, kjer so vpisali 12 novih tovarišev, se je drugje napravilo malo ali nič, kljub temu, da so pogoj ugodni.

Resno je tudi organizacijsko stanje komunistične mladine, tudi če je treba smatrati letošnjo akcijo rekrutacije kot uspeh. Naša pomoč mladini ostane vedno osnovna in častna naloga. Komunistična partija brez močne mladinske organizacije, ki se sepejajoča partija. Ponekod sploh nimamo mladinskih krožnikov in to v Trstu, miljski občini in na podeželju. Mi ne pomagamo dovolj in včasih podcenjujemo pomoč, ki bi jo morali dati naši mladini. Govorice o «novem», perspektivah za bodočnost, novih kadrih in novih voditeljih, govori se o pomladitvi, dinamitnosti, nujnosti pridobivanja mladine, toda napravi se malo ali nič. Gre za mentaliteto, ki jo je treba menjati, to je sektaška, ozka mentaliteta, ki ovira razvoj partije same. Ali je mogoče pridobiti med mladino nove čla-

ne? Imamo primere Sv. Ance, središča mesta, Barriere. V teh krožkih so imeli uspehe, ker so se bolj potrudili in delali naertneje.

V letošnji akciji rekrutacije je bilo precej publicitete, lepak pa jo zidovih, razdeljevanje razlikovanega propagandnega materiala, bolj izkoriščanje tiska. Ustvarilo se je ozračje tekmovanja in medsebojnega tekmovanja. Sedaj je treba nadaljevati, pripraviti boljše načrte v splošnem okviru volilne kampanje. Tisti, ki so šli naprej, se ne smejo ustaviti. Kdor je ostal zadaj, naj pospeši korak. Tisti, ki se niso premaknili, bi se tudi lahko zganili. To jim bo pomagalo, da bodo napravili svoj dolžnost tudi na drugih področjih.

Kot zaključek: akcija rekrutacije je bila v splošnem uspeh, za kar gre zaslugi tistim, ki se so potrudili, kljub tistim, ki niso napravili nič. Ta akcija se mora razvijati, biti mora vztrajna, postati mora normalna in osnovna dejavnost partije kot je naša, ki se mora stalno krepiti in obnavljati.

VITTORIO VIDALI

Vlada naj spoštuje določbe in obveznosti

► Resolucija "Pravnik" o pravicah Slovencev

Spričo šovinistične gonje, ki se je v zadnjem času sprožila proti uvedbi dvojezičnosti na našem področju, je društvo «Pravnik» poslalo te dni predsedniku republike, ministrskemu predsedniku, ministru za zunanje zadeve, pravosodnemu ministru, predsedniku senata in poslanske zbornice, Enricu De Nicoliju, vladnemu komisarju v Trstu in predsedniku tržaskega prizivnega sodišča naslednjo resolucijo:

«Spričo vzmernosti dela tiska in spričo stališča nekaterih krajevnih ustanov proti izdajanju zakonskih določb glede uporabe slovenskega in italijanskega jezika v odnosih z upravnimi in sodnimi oblastmi:

1. globoko obžaluje pojave, ki so odmev argumentov že minule dobe in ki imajo namen preprečiti izvajanje obveznosti, katere je italijanska vlada svetoslavenski avtohtonemu prebivalstvu, ki tu živi že stoletja, izvajanje njegove osnovne pravice do uporabe lastnega materijskega jezika v odnosih z upravnimi in sodnimi oblastmi:

2. poudarja, da to pravico — ki jo je bila skoraj pred enim stoletjem celo nazadnjaška avstro-ogrska monarhija prisiljena priznati — ne upravičuje samo načela naravnega prava, sprejeta v listini Zdrženih narodov in pri vseh civiliziranih narodih, temveč jih je potrdila tudi ustava, osnovni zakon Italijanske republike, ki s členom 6 obvezuje vladu, da z ustreznimi določbami štiti jezikovne manjšine;

3. ponovno poudarja, da kljub protizgodovinskemu poskusom oživljanja žalostne preteklosti, poskusom, ki nasprotujejo slavi tradicijam iz dobe preproda italijanskega naroda, se noben Slovenec ne bo mogel nikdar odreči pravici uporabe lastnega materijskega jezika v odnosih z javnimi oblastmi, pravici, ki so si jo priborili tudi za ceno najvišjih žrtv mnogih mučenikov in plemenitih krvi, ki so jo tisoči sloven-

skih borev prelili med zadnjo svetovno vojno;

4. poziva republiško vladu, naj končno razveljavi diskriminacijske določbe v členu 122 zakona o civilnem pravem postopku in v členu 137 zakona o kazenskem pravem postopku in, in poskrbi za praktično izvedbo tudi določbe čl. 4 londonskega memoranduma ter s tem odstrani eno izmed poglavitnih ovir za ustvaritev vzajemnega zaupanja in iskrenih prijateljskih odnosov med obema sosednima državama in njunim ljudstvom in nudi tako slovenskemu prebivalstvu dokaz njegove enakosti s italijanskimi sodržavljani ne samo v dolžnostih, marveč tudi v pravicah.

Trdno smo prepričani, da bo s takim ravnanjem del republiške vlade tudi v soglasju z najvišjimi koristimi italijanskega naroda na tem obsejnem ozemlju.»

Razkrinkati je treba protislovensko gonjo

Federalni komite Avtonomne tržasko federacije KPI je na seji, ki je bila prejšnji četrtek odobril resolucijo v kateri opozarja javno mnenje na gonjo, ki so jo sprožili nekateri časopisi in nacionalistične organizacije proti uvedbi dvojezičnosti v sodnih aktih, kar predstavlja ne le priznanje osnovne pravice slovenske narodne manjšine, marveč tudi delno izvajanje pravic, ki jih potrjuje ustava in londonski sporazum, katerega sta podpisali italijanska in jugoslovska vlada.

Sedanja protislovska gonja, ki jo še posebno podžigajo nekateri fašistični in reakcionarni elementi, teži k temu, da bi se pred političnimi volitvami ustvarilo ozračje, v katerem bi bila možna vsakršna provokacija. Zato se tržaski komunisti obračajo na vse stranke in gibanja, ki se sklicujejo na demokracijo in socializem in jih pozivajo naj se pridružijo razkrinkanju te gonje in protestu in naj zahtevajo od vlade, da v celoti spoštuje in uresniči enakopravnost pravice slovenskega prebivalstva, kot določata ustava in londonski sporazum.

V Firencah sprejeta resolucija naših občin

V soboto se je zaključil v Firencah kongres Vsestranske zveze demokratičnih občin, pokrajni in ustanov. Kongresa so se udeležili tudi predstavniki vseh občin našega področja in sicer župani tov. Pacco (Milje), Lovriha (Dolina), Pirc (Zgonik), Furlan (Devin - Nabrežina); občino Repentabor je zastopal odbornik tov. Veljko Guštin. Tov. Račič in Tramontana sta zastopala tržasko federacijo KPI in PSI.

Kongres je soglasno sprejel resolucijo, ki jo je predložila tržaska delegacija.

Spričo položaja, ki še vedno traja na Tržaskem — je rečeno v resoluciji — po treh letih italijanske uprave, upoštevajoč obenem, da upravlja občino že 5 mesecev prefekturni komisar, kar ima za posledico pošlabljanje vseh njenih še neresenih življenjskih problemov, poziva kongres vladu naj ustanovi deželo Furlanija Julijska krajina, kot

predvideva člen 116 republiške ustave, s posebno avtonomijo za Tržasko ozemlje, tudi v vlogi rešitve problemov etnične manjšine;

takoj skliče volilna zbiranja za obnovo občinskega sveta, da se rešijo ne samo upravni problemi, marveč tudi problemi, ki so osnovne važnosti za gospodarstvo tega ozemlja, kot prosta cona, pomorstvo, trgovski promet in izvedba posebnega Valonijevega načrta.

Ogorčenje antifasistov

Znano je, da je že vest o prijavi dveh antifasistov sodišču povzročila že takrat val ogorčenja v antifasističnih vrstah. Sledili so številni protesti. Iz zgodovinskega in političnega vidika je namreč smatrati dejstvo kot poskus prevračanja prostev: oboženci bi morali biti dejansko antifasisti, drugi pa nedolžne žrtve.

Na prvih dveh razpravah je obramba predlagala za priče številne antifasiste, deportirance in Nemčijo in bivše politične preganjance.

Ne homo se spuščali v juridično razglabljanje procesa. Vendar pa je treba podčrtati, da je slednji nerazdružljivo povezan na najbolj tragično obdobje, ki ga je preživel našo mesto. Kdor je poskusil na svojem telesu fašistična in nacistična mučenja, teh trenutkov in dogodkov prav gotovo ne more pozabiti, kot jih niso pozabile številne tržasko družine, ki so izgubile svoje drage v Rižarni, na Opčinah, v «Soldatenheimu» v ul. Ghega, bunkerjih in nacističnih taboriških tudi. Tega ne bo nihče pozabil, smrti se še danes najdejo ljudje, ki mislijo, da je ta preteklost izbrisana in da so s tem izbr-

Podatki o kampanji rekrutacije

Magdalena	13	20
Rocol	13	18
Tomazič	1	18
Greta	9	16
Škedenj	5	15
Sv. Ana	7	12
Pratolongo	5	12
Sv. Marko	4	12
Sv. Ivan	8	10
Trebče	4	8
Rojan	3	8
Opčine	2	8
Barkovlje	3	5
Acegat	—	5
Tovarna strojev	—	4
Sv. Alojz	1	4
Domjo	1	4
Zgonik	—	4
Arzenal	1	2
Sempolaj	1	1
Ilva	—	1
Naslednje sekcije pa ne beležijo do 4. februarja nobenih rezultatov: Prosek, Nabrežina, Devin, Lobjer.		

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

ODGOVORI STRANK na pismo naše federacije glede na občinske volitve

Na pismo, ki ga je poslala naša federacija tržaskim političnim strankam in skupinam glede skupne akcije za takojšnje upraviteljstvo, so do sedaj odgovorile naslednje stranke in skupine: «Unità Popolare», Republikanska stranka (PR), Neodvisna socialistična zveza, Tržaska unija (Borghese) in Italijanska socialistična partija (PSI) ter PRI.

«Unità Popolare»

V odgovor na vaš dopis od 24. t. m. vam v svojstvu bivšega občinskega svetovaleca «Unità Popolare» sporočam, da sem vedno pripravljen srečati se z vami in z drugimi predstavniki strank do katerih ste se obrnili, da se skupno sporazumemo za enotno intervencijo protesta proti nezakonitemu odlaganju občinskih volitev in zahtevu za takojšen razpis slednjih. Kot se boste gotovo spominjali, je «Unità Popolare» vedno podpirala potrebo enotne akcije na tem področju, neglede na kakršne koli druge razlike, ki lahko in tudi morajo obstajati med različnimi strankami, prav zaradi tega, ker smatramo, da bo edino na ta način naša akcija pri centralni vladi in v krajevnem merilu popolnoma učinkovita.

Bruno Pincherle

Radikalna stranka (PR):

V odgovor na vaš dopis od 24.1.1958 se vam zahvaljujemo za vpludno vabilo, toda žal ga moramo odkloniti. Smatramo, da bi koalicijski politični skupin, z raznovrstnimi cilji in metodami, ne imela večjega učinka na juridičnem in na političnem področju, kot ga ima akcija, ki smo jo — kot vam je znano — že začeli in jo še vodimo skupno z drugimi tremi strankami demokratične levice.

Prejmite izraze našega odličnega spoštovanja

za Glavni odbor (Tiberini)

Neodvisna socialistična zveza

Tajništvo NSZ je prebralo vsebino vašega pisma od 24. januarja, naslovljenega raznim strankam in skupinam v Trstu, vključno NSZ, ki se tiče vašega vprašanja o obnovitvi občinskega sveta v Trstu, do katerega je te dni podprefekt Macciotta zopet zavzel negativno stališče.

Popolnoma soglasno s političnimi in juridičnimi upoštevanji in ocenami, ki so navedene v prvem, drugem in četrtem odstavku vašega pisma in to tudi na osnovi značnega stališča, ki ga ima NSZ o tem velikem mestnem problemu.

Upoštevač dosežane rezultate akcije zainteresiranih strank, se nadalje strinjamo z vašimi ocenami v tretjem odstavku. Mislimo, da bi edino nov dogodek in to bi bila prizadevanja in enotnejša akcija zainteresiranih strank in skupin, lahko spravil situacijo z mrtve točke.

V pričakovanih novic o rezultatih vaše pobude vas pri srčno pozdravljamo

za Tajništvo

Tržaska unija (Borghese):

V odgovor na vaš dopis od 24. t. m. sem v imenu Glavnega odbora Tržaska unije, v kateri so vključeni Neodvisna fronta, Tržaski blok in Tržaska demokratična stranka, pooblaščen sporočiti vam, da medtem ko ne moremo pristati na točko a) vašega pisma, smo pripravljene pridružiti se predlogu (točki b), toda pod pogojem, da bodo dane na to pobudo svoj pristanek tudi druge organizacije katerim je bilo pismo poslano ali pa da dobi vsaj pristanek ene ali več političnih grupacij, ki pripadajo demokratični struji (na primer socialdemokratična ali republikanska stranka). In to iz enostavnega razloga, ker se navedeno na Unija ne more udeležiti pobud, ki bi jih javnost lahko smatrala kot pobude določene politične barve.

Zeleč, da bi pobuda dobila podporo in torej tudi pristanek vseh organizacij, ki jih navaja vaše pismo, vas pri srčno pozdravljamo

za Tržasko unijo politični tajnik (Borghese Valerio)

Italijanska socialistična partija (PSI):

Odgovarjamo na vaše cenjeno pismo od 24. t. m. Vsebinsko omenjena je bila predmet naše največje pozornosti.

Kot vam je gotovo znano, je PSI sedaj zavzeta skupno s tremi strankami laične demokracije in sicer PSDI, PRI, PR v široki akciji za čimprejšnje oklicanje volilnih zborovanj za enotno intervencijo protesta proti nezakonitemu odlaganju občinskih volitev in zahtevu za takojšen razpis slednjih. Kot se boste gotovo spominjali, je «Unità Popolare» vedno podpirala potrebo enotne akcije na tem področju, neglede na kakršne koli druge razlike, ki lahko in tudi morajo obstajati med različnimi strankami, prav zaradi tega, ker smatramo, da bo edino na ta način naša akcija pri centralni vladi in v krajevnem merilu popolnoma učinkovita.

Bruno Pincherle

Radikalna stranka (PR):

V odgovor na vaš dopis od 24.1.1958 se vam zahvaljujemo za vpludno vabilo, toda žal ga moramo odkloniti. Smatramo, da bi koalicijski politični skupin, z raznovrstnimi cilji in metodami, ne imela večjega učinka na juridičnem in na političnem področju, kot ga ima akcija, ki smo jo — kot vam je znano — že začeli in jo še vodimo skupno z drugimi tremi strankami demokratične levice.

Prejmite izraze našega odličnega spoštovanja

za Glavni odbor (Tiberini)

Neodvisna socialistična zveza

Tajništvo NSZ je prebralo vsebino vašega pisma od 24. januarja, naslovljenega raznim strankam in skupinam v Trstu, vključno NSZ, ki se tiče vašega vprašanja o obnovitvi občinskega sveta v Trstu, do katerega je te dni podprefekt Macciotta zopet zavzel negativno stališče.

Popolnoma soglasno s političnimi in juridičnimi upoštevanji in ocenami, ki so navedene v prvem, drugem in četrtem odstavku vašega pisma in to tudi na osnovi značnega stališča, ki ga ima NSZ o tem velikem mestnem problemu.

Upoštevač dosežane rezultate akcije zainteresiranih strank, se nadalje strinjamo z vašimi ocenami v tretjem odstavku. Mislimo, da bi edino nov dogodek in to bi bila prizadevanja in enotnejša akcija zainteresiranih strank in skupin, lahko spravil situacijo z mrtve točke.

V pričakovanih novic o rezultatih vaše pobude vas pri srčno pozdravljamo

za Tajništvo

Tržaska unija (Borghese):

V odgovor na vaš dopis od 24. t. m. sem v imenu Glavnega odbora Tržaska unije, v kateri so vključeni Neodvisna fronta, Tržaski blok in Tržaska demokratična stranka, pooblaščen sporočiti vam, da medtem ko ne moremo pristati na točko a) vašega pisma, smo pripravljene pridružiti se predlogu (točki b), toda pod pogojem, da bodo dane na to pobudo svoj pristanek tudi druge organizacije katerim je bilo pismo poslano ali pa da dobi vsaj pristanek ene ali več političnih grupacij, ki pripadajo demokratični struji (na primer socialdemokratična ali republikanska stranka). In to iz enostavnega razloga, ker se navedeno na Unija ne more udeležiti pobud, ki bi jih javnost lahko smatrala kot pobude določene politične barve.

Italijanska republikanska stranka (PRI):

V zvezi z noto vaše federacije z dne 24. januarja 1958 in predlogom za izvedbo enotne akcije raznih strank v namenu, da se urgira upravne volitve, vam sporočam, da se naša stranka ne misli udeležiti pobude vaše federacije, ker bi ta pobuda dobila pretežno politično obsežje in bi bila kot taka ovira za dosego ciljev, ki si jih je zastavila akcija, katero so že razvile stranke demokratične levice.

Sveda to ne preprečuje, da bi se pobude posameznih strank ali homogenih skupin slednjih ne mogle usmeriti k istemu cilju, da bi namreč čimprej zopet imeli svobodno in demokratično tribuno občinskega sveta.

Z odličnim spoštovanjem

Politični tajnik prof. Edoardo Cumbat

Nas komentar

Do tega trenutka so odgovorile stranke, katerih odgovore objavljamo v celoti zato, da si bodo bralci sami lahko ustvarili mnenje in presojali. Neodvisna socialistična zveza in dr. Pincherle za «Unità Popolare» odgovarjata pozitivno. Tržaska unija (Borghese) pove kakšne so značilnosti njenega gibanja in postavlja določene pogoje za pristanek. Negativno odgovarjata PRI in PR. Odgovora zvenita kot diskriminacija proti komunistom. Podrobnejši komentar je potreben k odgovoru tajnika tržaskih federacije PSI tov. Teinerja, ker je v pismu groba netočnost.

Tov. Teiner pravi, da je po narod v osebnosti njene propadla znana posredovalna akcija PSI. To ni res. Res je, da nismo in ne sprejemamo enačela diskriminacije proti komunistom. Svojo akcijo je PSI vodila vzporedno za dosego iste cilja: na eni strani tri stranke laične demokracije in PSI, na drugi KP. To se je dejansko zgodilo, ker smo vodili vsak svojo akcijo za isti cilj. Z naše strani nismo povzročili nicesar kar bi škodovalo komur koli. Izjavili smo samo — in to tudi potrjujemo — da ne sprejemamo diskriminacije do komunistov. Tudi mi dobro poznamo politično stvarnost Trsta in odgovornosti, toda ko gre za ugled, smo nepopustljivi in ne sprejemamo ukazov. Vedno smo razkrinkali protikomunistične diskriminacije in negativne posledice, ki so se vedno pokazale za razvoj in obrambo demokratičnih načel. Mislimo, da nas ne more nihče prisiliti, da bi sprejeli diskriminacijo proti naši partiji, pa naj bo v kateri koli obliki.

visna socialistična zveza in dr. Pincherle za «Unità Popolare» odgovarjata pozitivno. Tržaska unija (Borghese) pove kakšne so značilnosti njenega gibanja in postavlja določene pogoje za pristanek. Negativno odgovarjata PRI in PR. Odgovora zvenita kot diskriminacija proti komunistom. Podrobnejši komentar je potreben k odgovoru tajnika tržaskih federacije PSI tov. Teinerja, ker je v pismu groba netočnost.

Tov. Teiner pravi, da je po narod v osebnosti njene propadla znana posredovalna akcija PSI. To ni res. Res je, da nismo in ne sprejemamo enačela diskriminacije proti komunistom. Svojo akcijo je PSI vodila vzporedno za dosego iste cilja: na eni strani tri stranke laične demokracije in PSI, na drugi KP. To se je dejansko zgodilo, ker smo vodili vsak svojo akcijo za isti cilj. Z naše strani nismo povzročili nicesar kar bi škodovalo komur koli. Izjavili smo samo — in to tudi potrjujemo — da ne sprejemamo diskriminacije do komunistov. Tudi mi dobro poznamo politično stvarnost Trsta in odgovornosti, toda ko gre za ugled, smo nepopustljivi in ne sprejemamo ukazov. Vedno smo razkrinkali protikomunistične diskriminacije in negativne posledice, ki so se vedno pokazale za razvoj in obrambo demokratičnih načel. Mislimo, da nas ne more nihče prisiliti, da bi sprejeli diskriminacijo proti naši partiji, pa naj bo v kateri koli obliki.

Tov. Pajetta na prazniku razdelitve izkaznic v Križu

V soboto zvečer so v Ljudskem domu v Sv. Križu razdelili kriški komunistom, starih in novim članom partijske izkaznice za 1958. Dva faktorja sta dala temu prazniku ozračje svečanosti: 43 novih članov, ki so se okrepili vrste kriških komunistov ter prisotnost tov. Gianerla Pajetta, od vodstva KPI. Poleg uspeha, ki so ga kriški tovariši dosegli s 43 novimi člani v kampanji rekrutacije, beležijo s praznikom razdelitve izkaznic še nov uspeh, ki se pridružuje prvemu.

Na praznik so v soboto zvečer prišli v res velikem številu kriški komunisti in simpatizerji. Prišli pa so tudi tovariši in prijatelji iz bližnjih vasi in celo iz mesta. Poleg tov. Pajette sta se praznika udeležila tudi člana tajništva naše federacije tov. Marija Berničeva in tov. Mario Colli.

Otvoril je tov. Žarko Bogatec, ki je pozdravil tov. Pajetto in vse prisotne. Nato so z enominutnim molkom počastili spomin vseh padlih. V italijanski in tov. Pajetto nato pozdravil tudi tov. Laharnar, ki je s tem pozdravil obnem vse italijansko delovno ljudstvo in voditelje slavne KPI. Govor je prekinila godba, ki je zavravala Internacionalno. V pozdravu je sekretar sekcije še posebno poudaril prednost slovenskih komunistov, ki se čutijo zvesti sinovi slavne KPI.

Nato je spregovorila tov. Marina, ki je uvodoma izrazila priznanje kriškim tovarišem za uspešno akcijo rekrutacije. Govorila je nato o zgodovini KPI od njenega nastanka pa do današnjih dni, doslednosti partije v obrambi pravic Slovencev in doprinosu slovenskih komunistov v njenih vrstah ter podčrtala bodoče naloge, ki čakajo vso partijo v zvezi z volilno bitko.

Tudi tov. Pajetta je v svojem govoru pohvalil kriške tovariše, njihovo poštrevnost pri gradnji Ljudskega doma ter podčrtal, da so bili ti kraji ter vzpodbudil vse tovariše k intenzivnejšemu delovanju v vidiku velike bitke, ki čaka komuniste v bodoči kampanji za politične volitve. Na prazniku so tovariši kupili za 14.400 lir podpornih znamk 1958.

V nedeljo popoldne so se zbrali na sedežu pri Rumeni hiši, komunisti iz Barkovele, ki so prejeli izkaznico za tekoče leto. V imenu federacije je pri-

KD proti Trstu

Komur ni znano povemo, da je demokristjanskemu senatorju Spallino, podtajniku v predsedstvu ministrskega sveta poverjena izrecna naloga koordiniranja vladne akcije za Trst.

Skupini uglednih osebnosti iz Milana in Trsta, ki je prišla k njemu da urgira stvar našega mesta in mu ob tej priliki predložila spomenico, je senator Spallino med drugim dejal:

«Tu imam še drugih šest spomenic o Trstu, vaša bo sedma, dal jo bom k ostalim.»

«Trst je italijanska provinca kot vse ostale; mora se normalizirati; skrajni čas je, da se nehajo privilegij.»

«Ali hočete morda dvigniti bodočnost Trsta s konkurenco drugim italijanskim občinam, to je na njihove stroške?»

V zadnjem intervjuju, ki ga je dal agenciji Italia, kot odgovor na obtožbe, katere je iznesel prof. Luzzatto Fegiz na zasedanju pokrajinske gospodarske konzulte, je senator Spallino v celoti opravičil akcijo vlade in dal zopet nove veličanske obljube. In končno se je drznil celo trditi, da so zadnji poviški železniških tarif z Avstrijo pomagali našemu prometu z inozemstvom, medtem ko je vsem znano, da so bili ti poviški hud udarec za našo luko.

To so ljudje, ki jih Krščanska demokracija imenuje za upravitelje dežele; ti ljudje so odgovorni, da ni vlada napravila nobene narčne akcije za poživitev našega mesta.

Trst ogorčeno zavrača podtiskovanje senatorja Spallina:

Tržščani niso hoteli nikoli živeti na breme nacije; nikoli niso živeli od privilegijev; vedno so zahtevali naj vlada omogoči, da bo mesto lahko zopet postalo mednarodna luka in aktiven gospodarski organ v službi italijanskega gospodarstva in Evrope.

Če se to ni uresničilo je kriva Krščanska demokracija, ki je prava nesreča za Trst!

AVTONOMNA TRŽASKA FEDERACIJA KPI

Na obisku v Sarajevu, Zenici, Banjaluki in na Reki

14. decembra je naša delegacija prišla v Sarajevu, prestolnico Bosne in Hercegovine. V tem mestu smo se srečali in pogovorili z voditelji republiške zveze tabornikov. Vprašali smo kakšne so specifične naloge te organizacije. Tovariši smo nam povedali, da ima organizacija zelo obsežen program, ki se opira na štiri poglavitne točke: kot prva je naloga, da dajo novim pokolenjem socialistično vzgojo, ki se opira med drugim na spoznavanju narodnih tradicij in doprinosu, ki ga je dal narod v osebnosti vojni; nato je organiziranje kulturnih tečajev za vse člane; tretja točka programa je vzgajanje ljubezni do narave. V zvezi s tem organizirajo posebne tečaje, obiske muzejev in zgodovinskih krajev; v četrti točki je zapovedna tehnična plat: tečaji za članice organizacije o organiziranju tabornjaka, tečaji za radioamaterje, elektriciste in druge poklice, ki prihajajo v poštev pri tabornjaku in bodo obnem koristni tudi v vsakdanjem življenju.

V Sarajevu smo imeli poleg tega zanimiv razgovor tudi na sedežu Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, kjer sta nam dala predsednik Zveze in član ZKJ nekaj pojasnil o vlogi te vseljudske organizacije. Zveza ima nalogo — koordinirati delo med vsemi političnimi, športnimi, sindikalnimi in kulturnimi organizacijami, ki gradijo socializem. Socialistična zveza usrečuje politiko Zveze komunistov. Izmenjali smo tudi mnenja o ne-

- ▶ Razgovor z voditelji tabornikov
- ▶ Med delavci v jeklarni v Zenici
- ▶ Nekaj podatkov o zaposleni delovni sili

katerih teoretskih vprašanjih mednarodnega komunističnega gibanja, posebno v zvezi s srečanjem v Moskvi in izjavo komunističnih partij.

Tovarna s 13.000 delavci

V nedeljo 15. decembra smo obiskali Zenico. Obisk je bil brez dvoma med najzanimivejšimi, ker smo imeli priliko pogovoriti se osebno z delavci tamkajšnje jeklarne. V tej tovarni je zaposlenih 13.000 delavcev.

Tovarno so zgradili 1892, leta 1913 je proizvajala 30 tisoč ton jekla. Pozneje in sicer leta 1937 so tovarno razširili in zgradili Martinove peči in proizvodnja se je dvignila na 70 tisoč ton. Danes znaša proizvodnja zmogljivost jeklarne 750 tisoč ton letno. Direktor tovarne nam je dal nekaj podatkov o načrtu za moderniziranje tega industrijskega objekta. Do leta 1959 bodo zgradili še osem novih Martinovih peči. Pred vojno so proizvajali samo jeklo, danes pa se je proizvodnja tovarne razširila tako, da proizvajajo še druge vrste materiala, pač vse kar spada v proizvodnjo moderne jeklarne.

V tovarni celuloze

V Banjaluki smo si ogledali med drugimi zanimivostmi tudi tovarno celuloze, ki jo še gradijo. Voditelje podjetja smo vprašali nekaj pojasnil, kako skrbi država za porazdelitev gradenj novih tovarn v raznih krajih republike. Tovariši so nam pojasnili postopek: Vlada razpiše licitacijo za gradnjo tovarne. Republika ali mesto, ki ponudi najvišjo vsoto in daje najboljša jamstva, tej pripade gradnja tovarne. Kot konkretni primer so nam navedli tovarno celuloze, ki jo sedaj gradijo v Banjaluki, ki bo — kot so nam tovariši povedali — med največjimi in najmodernejšimi v vsej Evropi. Ko so nam tovariši pojasnili postopek,

Pretežno mladinska delovna sila

Omembe vredno je dejstvo, da je 70 odstotkov zaposlenih delavcev starih največ 30 let, precej visok odstotek pa do 25 let. Tovarna ima svojo industrijsko strokovno srednjo šolo, ki jo obiskujejo vajenci in vodje oddelkov, poleg te ima tudi večerno šolo za delavce, ki se niso še usposobili v poklicu. Povprečna mesečna plača delavca v jeklarni znaša 13.000 dinarjev. V splešnem so plače v tej tovarni od 8.000 do 26.000 dinarjev.

Direktor nam je tudi pove-

Svečana izjava

Imperialisti skušajo izkristaliti celo izstrelitev sputnika s strani Sovjetske zveze; na vse štiri vetrove kričijo, da izstrelitev satelitov ogroža mir, grozi kapitalističnim deželam z novim orožjem.

Svečano izjavljamo, da naše ljudstvo ni nikoli mislilo uporabiti katero koli uničevalno sredstvo, razen v primeru, če bi našo deželo napadle imperialistične države...

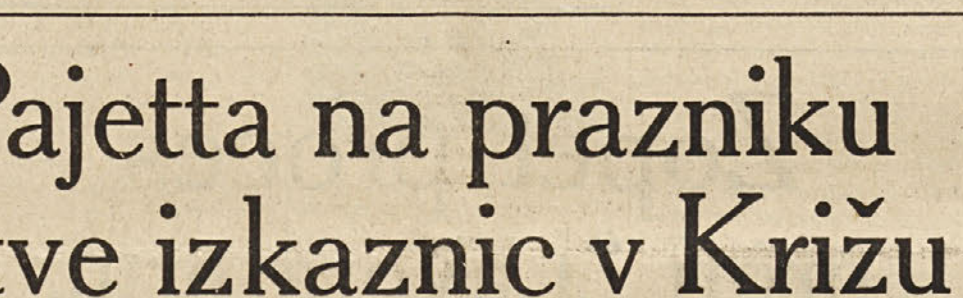
(Iz govora tov. Hruščeva)

Babilonija in sputniki

bril bog boljsev? V tem primeru se tudi on izpostavlja renesansi zaradi protiameriske dejavnosti (ker ni dal ideje agentom Wall Streeta). Saj je celo Pij XII, čeprav je naslednik ribiča Petra, v zadregi in ne ve kaj bi napravil.

Katoliška cerkev pravi v podobnih primerih, da je to čudež, ki se ne zgodi brez božje volje. Kar se tiče sputnikov in katoliška cerkev še zavzela stališča. Danes seveda ni več mogoče trditi, da se «brez božje volje ne zgane niti list na vejo», ko pa so boljsevski znanstveniki in tehniki poslali stroj, ki tehta pol tone, tako visoko.

Ali lahko rečejo, da je bog vse to vedel in da je sam dal tem znanstvenikom sredstva za

Velika udeležba tovarišev, simpatizerjev in prijateljev Lepi darili za dva najboljša tovariša Govora tov. Pajette in Berničeve Prazniki tudi v drugih sekcijah

- Velika udeležba tovarišev, simpatizerjev in prijateljev
- Lepi darili za dva najboljša tovariša
- Govora tov. Pajette in Berničeve
- Prazniki tudi v drugih sekcijah

Veriginelli in Francu Tenec, ki štejeta med ustanovitelje KPI. Požrtvovalna tovarišica Silva Bogatec in Drago Sedmak pa sta prejela iz rok tov. Pajette lepi darila, ki jima jih je poklonila sekcija v znak hvalečnega priznanja za njihovo pripravnost in kampanji rekrutacije. Po uradnem delu programa se je razvila prosta zabava s plesom, ki je trajala do prvih jutranjih ur in ves čas ob velikih udeležbi

Tudi v Ljudskem domu v Trstu je bila v soboto zvečer svečana razdelitev partijskih izkaznic za 1958. Praznik je bil namreč tovarišem iz podjetja ACEGAT, ki so prišli v velikem številu s svojimi družinami in znanci. Pozdrav federacije je prinesel tov. Claudio Tanel, ki je govoril o pomenu praznika ter vzpodbudil vse tovariše k intenzivnejšemu delovanju v vidiku velike bitke, ki čaka komuniste v bodoči kampanji za politične volitve. Na prazniku so tovariši kupili za 14.400 lir podpornih znamk 1958.

V nedeljo popoldne so se zbrali na sedežu pri Rumeni hiši, komunisti iz Barkovele, ki so prejeli izkaznico za tekoče leto. V imenu federacije je pri-

nes kroži okrog Zemlje in ljubil bog ni — vsaj do danes — kaznovan predzrečev.

Ravno obratno. Graditelji babilonskega stolpa se v določenem trenutku niso več razumeli med seboj, dočim govorita današnja dva stroja v jeziku, ki go razumeje vsi narodi na Zemlji.

Kaj se torej dogaja? Ali je zgodovina o babilonskem stolpu s pogledom dobrega boga, ki je kaznoval graditelje samo bajka, ki so si jo izmislili zainteresirani, ali pa je vse to res. Če je to res, ni mogoče razumeti zakaj ni dobri bog kaznoval tudi sovjetske znanstvenike, ki so ga s sputnikoma naravnost izzuli.

Da ni morda postal tudi do-

smo seveda povedali naše misleke. Na ta način so nam reč industrijsko bolj razvite publikle ali mesta nekako privilegirana, ker imajo večje možnosti. Industrija tako razvija precej nesorazmerno. Toda tovariši so nam zavtili, da vlada v določenih merih interverira in da možno štati industrijskega razvoja v manj razvitim krajem ali publikam.

Razvoj ladjedelnice «3. maj»

Na Reki smo obiskali znana ladjedelnice «3. maja». Imetnik v smo zanimiv razgovor z mladem delavci, člani delavskor na sveta. Tudi v tej ladjedelnici kot že prej v drugih tovarnih smo opazili, da je med delovnim stvom večinoma mladina. Ladjedelnica «3. maja» dela s polno paro. Leta 1957 so splošč 13 ladij s tonazno 10.000 do 14.000 ton. Poleg domačih ročil imajo tudi naročila Grčije, Švice in drugih držav. V ladjedelnici je sedaj zaposlenih 3.400 delavcev.

SERGIO PERINI

Hlapčevska poslušnost

Danska in Norveška nista dovolili postavljanje atomskih oporišč za ZDA in tudi nočeta ameriških raket na svojem ozemlju. Tudi druge države kljub svojemu atlantizmu oklevajo, postavljajo razne predloge, diskutirajo. L sedanjim voditeljem Italijanske republike hlapčevsko sprejemajo vse, kar jim ameriški imperialisti narakujejo.

ZA VSAKOGAR NEKAJ

Neki tujec, ki je zelo želel spoznati življenje New Yorka in ga je zato že par dni pozorno opazoval, sreča nekega večera v temni ulici malopridnežički mu takoj ukaže: «Denar sem, ali pa vam razstrelim možgane!»

«Izvolite, prosim! Razstrelite mi možgane», odgovori pripravno tujec. «V New Yorku se brez možganov da živeti, brez denarja pa ne!»

«Kakšne cigarete kadite, prijatelj?»

«Vedno iste»

«Kakšne pa?»

«Tuje!!!»

V poznih večernih urah pride v hotel gost, ki hoče najeti sobo za noč. Vratar mu ponudi knjižjo, naj se vpiše. Gost vzame v roke pero in že hoče napisati svoje osebne podatke, ko nenadoma opazi, da leze po bellem papirju stena. Naglo odloži pero, zapre knjigo in jo urno popiha proti vratom. Med vrati ga opazi lastnik hotela in ga vpraša:

«Kaj pa se je zgodilo, kaj pod? Kam tako hitro? Ali se izbrali sobo?»

«Ne nisem je izbral» — odzvoji gost — «ne mislim spasti hotela, kjer stene se pri tlarju pogledajo v kateri sobi kdo spal.»

Ko je ura odbila dve po prihajajo noči, je gostilje vse izmučeno in rekel gostom:

«Bili ste vsi res zelo ljubozni ljudi, da ste nas prišli obiskovati včeraj zvečer.»

«Vaš pes je premajhen za vaju. Kako ga boste sploh žali lajati, kadar bo zagledal tivolca?»

«Tudi na to sem mislil. Zato sem mu montiral v hišici krofona.»

On: «Ves, ljubica, kmalu bova poročila in potem bo imela gnezdece samo za naju!»

Ona: «Gnezdece? Jas bi imela la raje trisobno stanovanje, tudi kopalnico!»

Nekoč se je avtomobilski inženir Ford odpravil na počitnice z avtom neke druge znamke. To je seveda vzbudilo veliko senzacijo. Novinarji so mu bili takoj za petami in ga začeli spraševati, zakaj se ne vozijo avtom lastne proizvodnje.

«Veste» — odgovori Ford — «to je tako: sedaj sem na dopustu in se mi nikamor ne more Zato se ne vozim s Fordom»

Bernard Shaw ni maral klasične baleta. Nekega večera po predstavi takole svetovno ravnatelj luondonske Opere vstane in reče:

«Le čemu silite plesatki baleta, da morajo stati vedno prstik? Mar bi si poiskali dekleta!»

GIOVANNI GERMANETTO

KULTURA IN ZNANOST

200-letnica rojstva prvega slovenskega pesnika

Pomen Valentina Vodnika za slovenski jezik in književnost

Valentin Vodnik se je rodil 3. februarja 1758 v Šiški pri Ljubljani in je po dovršenih študijah postal franciskan. Po desetih letih je izstopil iz samov...

tudi pisal skorajda v celoti sam. Zaradi premalega števila naročnikov, se je pozneje spremenila v 'Malo praktiko'. Prevedel in priredil je 'Kuharske bukve' in leto dni pred svojo smrtjo izdal svoj prevod Matouskove knjige 'Babisto'.

VALENTIN VODNIK: MOJ SPOMENIK

Kdo rojen prihodnjih bo meni verjel, da v letih nerodnih okrogle sem pel?

Ne ženka, ne cvenka pa bati se nič; živi se brez plenka o petju ko pič.

Kar mat je učila, me mika zapet, kar starša složil, jo lično posnet.

Redila me Sava, Ljubljansko polje, navdale Triglava me snežne kopje.

Vrsca Parnasa zgolj svojega znam, inakega glasa iz gosli ne dam.

Latinske, helenske, levtonske učim, za pevka slovenske živim in gorim.

Ne hčere ne sina po meni ne bo, dovolj je spomina, me pesmi pojo.

Ob srečanju s predstavniki sovjetske in italijanske kulture

Ob povratku tržaške delegacije sestavljeni iz raznih kulturnih osebosti, ki so se udeležile srečanja s sovjetskimi kulturniki v Firencah, smo zaprosili nekatere člane delegacije, da nam kaj povedo o svojih vtisih. Zaenkrat objavljamo vtise članice SNG Nade Gabrijelčič in gospe prof. Olge Englandi, ki sta se radi odzvali našemu pozivu in katerima se za prijaznost lepo zahvaljujemo:

Nada Gabrijelčič

Odzvala sem se ljubeznivemu vabilu Zdrženja za kulturo, ne stike s Sovjetsko zvezo in se udeležila sestanka sovjetskih in italijanskih kulturnih delavcev v Firencah. Cilj tega sestanka je bil omogočiti čim tesnejše kulturne stike med obema državama, brez političnega poudarka. Stvorila ga je nujsnost zgraditve kulturnega mosta med Vzhodom in Zahodom brez katerega si razvoj današnjega človeka ne moremo zamisliti.

Olga Englandi

Na srečanju med italijanskimi in sovjetskimi kulturniki sem ugotovila dejstvo, ki me je zelo presenetilo: da namreč v Italiji že mnogo ljudi obvlada ruski jezik in se zanima za sovjetsko kulturno dejavnost, posebno še mladina raznih kulturnih krogov. Danes terja to zanimanje večje število učenega osebja, ki bi bilo sposobno poučevati ruski jezik, ker je znatno v Italiji zelo pomanjkljivo.

Se nadalje izpopolniti v rusini, bo Zdrženje za kulturne stike s SZ priredilo v polletni dobi seminarje, kjer se bodo obravnavala vprašanja medsebojne izmenjave izkušenj in vzpostavitve sodelovanja, na podlagi katerih bo mogoče začrtati etnotno učno metodo in načrt.

Zdravilo za alkoholike

Delavci v neki kanadski tovarni umetnih gnojil so prvi opazili strokovnjake na izredno delovanje 'tamposila', ki ga uporabljajo pri svoji proizvodnji. Ugotovili so namreč, da se vsem ki imajo opravka s tamposilom, alkohol gmsi. Strokovnjaki so zadevo raziskali in doznali, da zavira tamposil oksidacijo alkohola v organizmu. Če torej nekdo, ki ima v svojem organizmu tamposil, zaužije določeno količino alkohola, začuti močan odpor in celo omedli, če nadaljuje s pitjem.

Filmska koprodukcija

V okviru sovjetsko-francoskega sodelovanja na kinematografskem področju, so si za prvi koprodukcijski film 'sovjetski in francoski filmski delavci izbrali temo o francoskih letalcih, ki so se v drugi svetovni vojni borili v sovjetskih vojnih enotah. Scenarij za ta film pripravljajo Elsa Triolet, Charles Spaak in sovjetski pisatelj Simonov.

11. avgusta

Zjutraj mi prinesejo za zajtrk košaro jedi. Čeprav imam vročino, mi prav nič ne škodi, ko si nabasem prazni želedec. V mojo sobo se naseli nov bolnik. Je Nemec in debel kot prašček. Po pokliče je rudar iz Porurja, po politični prepričanost pa komunist. Trdi, da je med tamkajšnjimi rudarji mnogo komunistov, ki delujejo seveda podtalno. Z veseljem mi kaže budliko, ki so mu jo darovali komosolei.

12. avgusta

Danes sedaj sem se v bolnici res dobro odpočil. Ležim in vstajam kadar se mi zljubi; predvsem ležim in na srečo ni Pjotra, da bi me zaspnega pehal na jutranji sestanek. To enolično življenje v bolnici ne nudi nič zanimivega, da bi veljalo za pisati v dnevnik. Zato ostane dnevnik skop in res kaj malo zahteven, kar seveda ne velja za moje skladišče jedilnih zemeljskih dobrin — želedec (skupaj s trebuchom).

Drago Sedmak: Od Križa do Moskve (Vtisi udeleženca Moskovskega festivala)

mine iz bolnice, zato me poprosi, naj mu kaj napišem na dolgo papirja. Upam, da mojega pisanja ni razbral, ker mi bo drugače postal v Križ bombo po poštnem paketu. 'Très-bien, merci. Comment ça va, Drago? Festival, festival!' Zdravnica je predpisala nekaterim injekcije. Dečki hitro opazijo, kaj jim nameravajo sestre dati. 'Njet penicilin! Njet penicilin!' kričijo in se skušajo ogniti neprijetnemu zboldanju. Samo Mario, doma iz predmestja Turina, se potem hvali, da je bila to njegova prva injekcija v življenju, in ker je ruska, nima nič proti.

Popoldne mi telefonira Pjotr. Jezi se, ker ni mogel stakniti imena naše bolnice. Vošči mi skorajšnje ozdravljenje. 'Spat! Spat! Moljati!' kričijo zvečer sestre in nam k posteljam prinesejo zadnji potroji čaj s preperecem...

bel kot prašček) začudeno pogleda in vpraša: 'Was ist das?' 'Njegov stavek končam jaz: kako, pa bralci teh zapiskov dobro vedo. Blizu se dan, ko bo ta ali ona delegacija zapustila Moskvo in med bolniki in onimi, ki so navidezno bolni, vlada prava živčnost. Praktično se je festival končal prav včeraj. Iz časopisa razberem, kako mogočna zaključna svečanost je bila na Leninovem stadionu. Tolevalci so to pot imeli v rokah fosforescentne zastavice; v temi so se tako prikazali razni napisi, predvsem mir.

Kot navadno pride ob desetih zdravnica in ker je na vrsti 'Adenauer njet harašol!' 'Jawohl, njet harašol.' Sicer se s sosedom malo razumeva. Vedno se smeje in jaz se čudim, kaj je sploh prišel delat sem v bolnico. Vedno kliče sestro in jo skuša prepričati, da ni bolan in da bo šel domov. Proti poldnevju dobimo novega sosedo. Ta pa je Madžar. Sprva je zelo molčeč in leži, kot da bo čez uro izdihnil. Začenjaj: 'Kadar?' 'Harašol!' In tako počasi dožene, da dela v Budimpešti v tovarni Cepel in da je doma iz Peča. Več ga ne izprašujem; sicer bi bilo zanimivo izvedeti, kaj je počel med lanskimi dogodki v svoji domovini.

Ob desetih nas pregleda zdravnica in ko odide, zavlada v bolnici prava anarhija. Sprehajamo se po hodniku in dražimo sestre, ki od jeze skoraj znorijo. Mi namreč izkoriščamo dejstvo, da jih ne razumemo in tako delamo, kar se nam zljubi. Toda, ko zapojejo Katjušo v vseh jezikih, se sestre umirijo in nas celo hvalijo. Med nami je tudi črnce iz mlade afriške države Gane. Sedaj študira v Londonu in ko pride domov, bo koristen voditelj svojemu ljudstvu. Nek Švicar zbira spoznanja iz Moskve, pač pa je hud nahod napravil iz njega pravo odlično cev iz katere vedno kaplja. Edini zamašek pa mi je v tem primeru robec, katerih pičlo število tri sem prinesel s seboj. Iz tega sledi, da se ti kaj kmalu zmojijo; zato jih zvečer malo operem in ponoči sušim. Včasih me prime da zapojem: 'Nobena ni taka kot... ki v orenci pere in v kaminu suši...' Tedaj se zgodi, da me moj nemški sosed (tisti, ki je de-

Nekateri člani tržaške delegacije v družbi sovjetskih prijateljev in carskega topa

Sovjetskemu sputniku se je pridružil ameriški raziskovalec

31. januarja so ameriški znanstveniki izstrelili svoj prvi umetni satelit, ki se znanstveno imenuje 'Alfa 1958' in so ga v preprostem žargonu krstili 'Explorer', kar pomeni 'Raziskovalec'. Ameriška umetna luna je neprimerno manjša od sovjetskih sputnikov, vendar pa pomeni lep uspeh in bo tudi ona s podatki, ki jih pošilja na zemljo, koristila napredku znanosti. Iz podatkov, ki jih objavljamo v posebni razpredelnici so razvidne značilnosti ameriškega satelita ter razlike med njim in sovjetskimi sputniki.

Novica, ki je razveselila vse ljudi dobre volje

Medsebojno sodelovanje znanstvenikov je najboljšje jamstvo za mir

Novi umetni satelit vsebuje dva radijska oddajnika, aparatur za merjenje trčenja z meteoritskimi delci, za proučevanje kozmičnega sevanja, pojavov zemeljskega magnetizma ter za registriranje temperature v satelitu in zunaj njega. Ameriški znanstveniki predvidevajo, da bo en oddajnik umetnega satelita oddajal znake dva ted-

na, drugi pa dva meseca. Te znake so že takoj prve dni prestregle številne opazovalnice v ZDA in drugih deželah ter tudi v Tascentu, čeprav 'Raziskovalec' ne leti nad Sovjetsko zvezo. Prof. Martin, ravnatelj tržaške zvezdarne, ja pa že prve dni izjavil, da znakov ameriškega satelita ne bo moč zaznati v našem mestu, ker ne razpolagamo s sprejemniki za takšne valovne dolžine.

Vest o uspeli izstrelitvi ameriškega satelita je prijetno iznenadila in razveselila vse ljudi dobre volje. Umetni satelit je najboljši simbol miroljubnega značaja znanosti ter ogromnih sposobnosti in možnosti človeškega razuma. To je simbol nove dobe, ki se je začela 4. oktobra 1957. Lahko rečemo, da se je prva faza priprav in proučevanja zaključila in začelo se je praktično uresničevanje osvajanja kozmičnega prostora. Človek se je polastil tehnike pošiljanja umetnih planetov v vesolje in sedaj ima možnost razkrievati neslutene skrivnosti in v veliki meri obogatiti znanost.

Doslej so samo sovjetski znanstveniki poznali to tehniko, sedaj so jim pridružili ameriški. Tudi oni so torej premagali ogromne težave, ki se postavljajo na pot takšnim izkušnjam.

Toda Sovjetska zveza je izvršila poskus, ko so znanstveniki stali pred številnimi neznankami, zlasti glede na gostoto zraka od zemeljske površine do 1000 km višine. To so bile tudi največje in najbolj resne težave. S pomočjo prvih dveh sputnikov, je bilo mogoče priti do preselnljivo natančnih podatkov o stanju ozračja in te podatke so sovjetski znanstveniki dali na razpolago vsemu svetu; saj so njih celo prvi nas objavili razni časopisi in revije. Vedno smo se ameriški znanstveniki in tehničarji poslužili teh dragocenih podatkov tudi za svoj uspehi pokus in zaradi tega jim je bilo delo lažje.

Odvček bi bilo poudarjati prednosti Sovjetske zveze, ki je vsem jasna, pač pa je važno podčrtati dejstvo, da znanost potrebuje medsebojno sodelovanje in pomoč, da potemtakem združuje narode in nudi jamstva za odstranitev vseh ovir in dosegov svobodnega razvoja vseh človeških možnosti, ki jih je lahko uresničiti z združenimi močmi.

V prejšnji številki smo na tej strani poročali o novih dosežkih angleških znanstvenikov pri nadzorovanju jedrske ener-

Ljubka otroška premiera

Otroci so že dolgo časa pričakovali svojo igr. Grimo. Prvo pravljično 'Rdeča kapica' so poznali vsi, da, a zanimalo jih je videti volka, Rdečo kapico, njeno mamico in dobrega lovca v resnici. V sredo 5. t. m. so zato na premieri 'Rdeča kapica' Danila Gorinska napolnili dvorano Auditorija in čakalo jih je nemalo radostnih presenečenj. Seveda ni manjkalo veseliga smeha in prisrčnega odziva otrok.

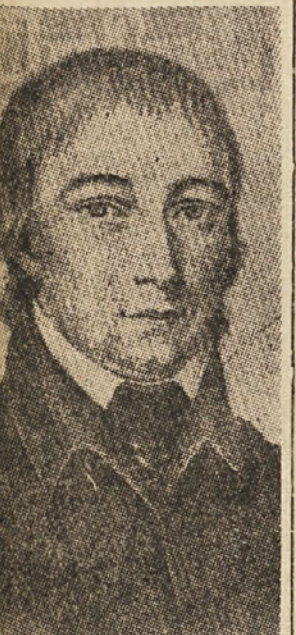
Režija Jožja Lukeža je usajala, edina pomanjkljivost, ki smo jo občutili, je bila ta, da se nam zaključna scena ni zdelala dovolj jasna in pomembna glede na nauk, ki ga mora imeti pravljična na koncu. Prijetna je bila tudi inscenacija Jožeta Cesarja in prav vse igrance moramo pohvaliti: Ljubko in pogumno Rdečo kapico, ki jo je igrala Neda Mijot, seveda posebej — Stefko Droščev, njeno mater — Danila Turka kot strica Matice — Leli Nakrstova, ki je podala naglušno Mino — Silvija Kobala kot bojazljivega in simpatičnega boba Bodeža — babico Emo Starčevič — Miha Baloha, pogumno raketa izstrelka 'V-1' in 'V-2'. Ti nemški znanstveniki so v ZDA že od leta 1945 in delujejo v službi ameriške vlade. Von Braun je imel tudi takoj po izstrelitvi satelita tiskovno konferenco, na kateri je novinarjem objasnil nekatere podrobnosti. Zeleti je, da bi njihovo ime nikoli več ne bilo povezano z uničevalnimi sredstvi, kot so bili izstrelki 'V', marveč, da bi delovali v miroljubnem tekmovanju s sovjetskimi in ostalimi znanstveniki in v interesu človeškega napredka in miru.

Prepričani smo, da bo uspela predstava s odra še dolgo razveseljevala naše malčke. Istočasno pa vabimo vse one, ki svojih otrok na prireditve ne niso pripeljali, naj priložnost ne zamudijo in se razvedrijo skupne z malčki.

S. G. A.

Podatki in primerjava med sovjetskima in ameriškim satelitom

Table with 4 columns: Parameter, Sputnik 1, Sputnik 2, Explorer. Rows include TEŽA, OBLIKA, PREMIER, DOLŽINA, TOVOR, DAN IZSTRELITVE, HITROST, POT OKOLI ZEMLJE, Kot krožne poti z ekvatorjem, APOGEJ, PERIGEJ, FREKVENCA ZNAKOV, RADIO.

Valentin Vodnik

par let Avstrija spet zasedla pokrajino, se mu je za to marovalo in ga predčasno upokojila. Umrli je leta 1819. Vodnik je živel v dobi slovenskega preroda, ko so se nagnjeni duhovi trudili dokazati, da je slovenščina — ki je bila dotlej smatrana za jezik smečlih podložnikov in služabnikov, dobra le za literaturo, cerkne vselbine — prav tako uporabna za višje kulturne potrebe. Zaradi tega so si prizadevali tudi reformirati slovenski knjižni jezik, doseči njegovo poenotenje, slovnično uzgojiti in obogatiti besednega zaklada. Na tem področju je Vodnik opravił veliko delo. Napisal je vrsto pesni, ki so bile duhu časa predvsem poučnega in vzpodbudnega značaja, ter pri tem postavil prave osnove slovenskega verza. Njegova zasluga pri tem je tem večja, ker se je takrat slovenščina šele oblikovala in pesniški jezik.

Kot vzgojitelj in profesor je pripisal vrsto učbenikov. Prvi med njimi je 'Zgodovina Kranjske, tržaškega in goriskega okraja', sledijo 'Abeceda za bishopove šole', 'Pisnosten ali Gramatika za prve šole', 'Početki gramatike', in drugi, med njimi edina nabožna knjiga 'Kranjski nauk za ilirske dežele'. Bil je pa tudi prvi slovenski časnikar in urednik, ki je tri leta sam pisal in urejal prvi slovenski časopis 'Ljubljanske novice od vseh krajev celjskega okraja'. V tem listu je dve leti objavljala tudi njegova razprava 'Povedanje od slovenskega jezika', v kateri je skušal seznaniti bralce z zgodovino Slovanov in s slovenskim jezikom. Urejal je tudi 'Veliko praktiko', ki je izšla trikrat in jo je Vodnik

Uspeshi L. Spacala

V Muenchenu, v Zahodni Nemčiji, sta od konca decembra do 5. februarja z velikim uspehom razstavljala slovenska slikarja, tržaški rojak Lojze Spacal in Zoran Musič, ki živi v Parizu. Na povabilo tamkajšnjega Državnega muzeja sta razstavila široko panoramo svojega dela. Spacal je zbral okoli 120 svojih grafik iz zadnjih dvajsetih let, dočim se je Musič predstavil s 25 graficnimi listi. Razstava je zbudila med muenchenskimi likovnimi krogi veliko zanimanje.

Lojze Spacal je bil te dni tudi povabljen, da razstavi svoja dela na 29. mednarodni razstavi 'Biennale' v Benetkah.

(Dalje prihodnji)

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Obnova Trsta se mora izvršiti ob sodelovanju vseh delovnih ljudi

V nedeljo se je vršila v kinu "Acobaleno" napovedana proslava 37. obletnice ustanovitve KPI, na katero je prihitela ogromna množica demokratov. ki so do zadnjega kotička napolnili prostorno dvorano.

V predsedstvo so bili pozvani, poleg voditeljev tržaške federacije KPI tov. Vidalija, Berničeve, Pogassija in Pesatorija, tudi številni tovariši ustanovitelji partije, med njimi tov. Juraga, Oliva, Wilhelm, De Marchi, Gaspertini, Verginella, Postogna, Poccacci, Rukin, Roza Tence in Buttazz.

Proslavo je otvoril tovariš Vittorio Vidali, ki je omenil, da je bilo prejšnjo nedeljo zborovanje prelozeno, da bi se mogli delavci udeležiti enotnega zborovanja kovinarjev ter poudaril, da je spor v CRDA in Arzenalu še vedno resen zaradi zavlačevanja pri pogajanjih. Izrazil je ogorčenost zaradi tega stanja in prečital posebno resolucijo v zvezi s problemom kovinarjev. Prisotni so besedilo resolucije, ki jo objavljamo na drugem mestu, pozdravili v navdušenim aplavzu in s tem pokazali, da se z njo v celoti strinjajo.

Govoril je nato tovariš Pesatori, ki se je spomnil obletnice ustanovitve ZKMI in zagotovil, da bodo tržaški mladi komunisti v prvih vrstah v bližnji volilni bitki.

Sledila je tovarišica Marija Berničič, ki je opisala borbeno tradicijo slovenskih tovaršev, ki so bili vedno tesno povezani s Komunistično partijo in italijanskimi tovariši. Z svojo odločnostjo je obsodila šovinistično nesramno gonjo proti dvojezičnosti in ponovno potrdila obvezo slovenskih in italijanskih komunistov, da se bodo vedno odločno borili za narodne in demokratske pravice vsega slovenskega prebivalstva.

Tovariš Pajetta, katerega prihod na govorniški oder je pozdravil navdušen aplavz prisotnih, je v začetku svojega govora opisal slavne etape dolgoletne borbe komunistov, od leta 1921. do danes ter poudaril pomen, ki ga je ta borba imela in ga ima za italijansko demokracijo. Nato je odločno razkrinjal totalitarne načrte KD, stranke, ki je ustvarilo v dveh državah "fabričarske" namišljene načrte v Fan-

Govor tov. Pajette na velikem nedeljskem zborovanju

S povečanjem glasov za KPI pri volitvah bo mogoče preprečiti popolno klerikalizacijo

kratker KPI Gramsci v zaporu in umrl.

Pajetta je poudaril, da bi mogle politične volitve predstavljati važno preokretnico, kajti obstaja mogočna opozicijska sila, naša partija, ki je ukoreninjena v ljudstvu in bi mogla preprečiti nevarnost popolne klerikalizacije. Toda za to je potrebno — in je tudi mogoče — zmanjšati glasove KD, ki je v deželi čedalje bolj osamljena, in povečati komunistične glasove.

Govornik je dalje obrnil obravnavo "skandal Ottaviana" in učinkovito razkril vmešavanje Vatikana v italijanske zadeve, nato je pa prikazal potrebo po novi zunanji politiki, ki je bistveni element demokratske izbiere. Ponovno je poudaril interes Italije pri politiki atomske nevarnosti in objasnili načrt Rapački ter kakšen pomen bi imela njegova razširitev, ki bi vsebovala "brezatomsko" jadransko področje, kjer sta že dve nevarni deželi, kot Jugoslavija in Avstrija.

Nato se je tov. Pajetta ozrl na osnovne probleme Trsta in obsodil grob napad senatorja Spallino ne samo na prof. Feziza, marveč na vse mesto, ki se bori za svojo obnovo. Napovedal je formalni nastop komunističnih poslancev, ki bodo v poslanski zbornici vprašali, če je dovoljeno kateremu koli podtajniku intervenirati na tak način.

Nato je tov. Pajetta objasnili stališče KPI, ki se bori za avtonomijo Trsta, za integralno prostoro cono, za splošno obnovo mesta. Podčrtal je tudi strastenost delavcev CRDA in Arzenala ter pomen solidarnosti prebivalstva, ki je združeno s kovinarji. Razkril je demagogijo Krščanske demokracije, ki odreja avtonomijo, prosto cono in gospodarsko obnovo, dočim z druge strani "fabričarske" namišljene načrte v Fan-

Opozorilo INCA

Vsredzavni zvezni skrbstveni zavod (INCA) opozarja, da bo 31. marca t. l. zapadel rok za predložitev prošnje glede odškodnine italijanskim delavcem, ki so se pred 1. 4. 1956 ponesečili na ozemlju Zahodne Nemčije in glede odškodnin na podlagi dodatnega italijansko-nemškega dogovora o socialnem zavarovanju.

Prizadeti delavci ali njihovi svojci, ki niso še predložili potrebne prošnje, naj to store čimprej; za morebitne informacije in pošiljatev prošnje pa se lahko obrnejo na sedež INCA, korzo Italija 29.

Resolucija solidarnosti

Na nedeljski proslavi 37. obletnice ustanovitve KPI so udeleženci odobrili naslednjo resolucijo:

"Državljanji, prisotni na zborovanju posl. Giancarla Pajette, ogorčeni zaradi zavlačevanja pogajanj v Rimu za rešitev spora v CRDA in Tržaškem arzenalu po krivdi nepostojnosti ravnateljstva, odločno obsojajo neobčutnost in težko odgovornost zainteresiranih ministrstev in vlade spriče nedopustnega stanja, ki se je ustvarilo v dveh državah podjetjih, zahtevajo, naj vlada, in zlasti ministristvo za državno soudeležbo, od katerega zavisi Zdrženje ladjedelnice in Arzenal, končno intervenira, da se sprejmejo zahteve, ki zanimajo 7000 delavcev in njihove družine in ki jih vse mesto podpira, ker jih je priznalo za pravilne; potrjujejo vrlim kovinarjem navedenih podjetij svojo bratsko solidarnost in se obvezujejo jih podpirati še bolj kot doslej, če bodo prisiljeni ponovno začeti in zaostriči enotno agitacijo, da bi končno dosegli priznanje svojih pravic ter preprečiti, da bi jih škodljiva vladna politika oropala uspehov, do katerih imajo pravico po več kot osmih mesecih trde borbe in velikih žrtev.

Avtobusna proga Trst-Lonjer končno urejena

Vprašanje avtobusne proge Trst - Podlonjer - Lonjer je bilo končno rešeno in to je za sluzi borbe koristnikov, ki so jo začeli na pobudo krajevne sekcije Komunistične partije, ter po zaslugi številnih posredovanj bivšega občinskega svetovaleca Claudia Tonela na občini.

Potem, ko je občinski svet pristal na zahtevo, da se proga iz izvenmestne spremeni v mestno, so se pojavili drugi problemi, ki so se jih koristniki lotili v svojo odločnostjo.

Prvo vprašanje, ki ga je bilo treba rešiti, je bilo znižanje cene voznega listka. Tudi danes se je ponovno pojavilo to vprašanje. Zaradi tega je posebna delegacija prebivalcev protestirala pri lastniku podjetja "Autovale Carische" in tudi na občini ter dosegla zagotovilo, da se voznica ne bo podražila.

Nato je bila dosežena uveljavitev novih avtobusov, ki so že začela voziti in ki so nedvomno potrebam primerni.

Toda že prej se je govorilo in opažajo se še vedno neredno-

Prešernovo proslavo

ki jo organizirata prosvetni društvi "Opéine" in "Andrej Cok" z Opéin.

V dvoranah bo zakurjeno. Pridite polnoštevilno!

Sožalje

V sredo zjutraj je umrl v glavni bolnici tovariš Karel Bratina iz Barkovlj, ki ga je v razmeroma kratkem času strla težka bolezen. Pokojnik je bil dober tovariš, predan stvari delavskega razreda, ki je dal po svojih možnostih vedno svoj doprinos za našo stvar. Bil je zvest bralac "Dela" in drugega naprednega tiska.

Težko prizadeti ženi tovarišici Rozini in sorodnikom izreka sekcije KPI v Barkovljah iskreno sožalje, ki se mu pridružuje tudi "Delo".

Lepi rezultati kampanje za podporno znamko

Kampanja za partijsko podporno znamko se je letos začela zelo razveseljivo razvijati. Do konca januarja je bilo oddanih podpornih znamk v skupnem znesku 401.300 litr, to je skoro 80 odstotkov cilja za leto 1958, ki je določen na 500.000 litr.

Številne sekcije so z zaletom dosegle in presegle cilj; med temi so sekcije: Tomazič 36.000 litr, Barriera 32.000, "Curiel" 71.500, Sv. Vid 35.000, Sv. Jakob 41.000, Sv. Alojz 9.700, Ro. col 8.300.

Poleg teh sekcij, ki so presegle svoj cilj, so številne druge dostavile izdatne zneske: Milje 45.500, Skedenj 12.000, Sv. Ivan 18.000, Magdalena 18.000, Kolonkovec 12.000, Trebče 4.500, Sv. Ana 9.000, celica ladjedelnice Sv. Marka 10.000, Pončana 10.000, Rojan 4.000, Pratlono

Rezultati, ki so bili doslej doseženi v kampanji za podporno znamko 1958 predstavljajo lep uspeh ne samo z gospodarskega vidika, kot finančni prispevek partiji, marveč tudi z organizacijskega in političnega vidika, ker dokazujejo silo partije ter predanost in delavnost njenih članov. To je dobra izhodiščna točka za volilno bitko, v teku katere bo partija potrebovala pri zavedanju tovaršev tudi na področju nabiranja denarnih sredstev.

Sekcije, ki se niso dosegle svojega cilja pozivamo, naj pospešijo svoje delo.

Prispevki so dokaz predanosti in delavnosti tovaršev

1.100, Greta 2.300, celica Tržaškega arzenala 4.000.

Rezultati, ki so bili doslej doseženi v kampanji za podporno znamko 1958 predstavljajo lep uspeh ne samo z gospodarskega vidika, kot finančni prispevek partiji, marveč tudi z organizacijskega in političnega vidika, ker dokazujejo silo partije ter predanost in delavnost njenih članov. To je dobra izhodiščna točka za volilno bitko, v teku katere bo partija potrebovala pri zavedanju tovaršev tudi na področju nabiranja denarnih sredstev.

Sekcije, ki se niso dosegle svojega cilja pozivamo, naj pospešijo svoje delo.

Sekcije, ki se niso dosegle svojega cilja pozivamo, naj pospešijo svoje delo.

Sekcije, ki se niso dosegle svojega cilja pozivamo, naj pospešijo svoje delo.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 8. — Janez, Vaneč, Nedelja, 9. — Apolonija, lonca, Ponedeljek, 10. — Silvan, San, Torek, 11. — Deziderij, Ze (zad. krajec), Sreda, 12. — Evalija, Cvetek, 13. — Katarina, K. Petek, 14. — Valentin, K.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 13.30 Prijubljena melodije - 17. Vokalne kompozicije Frana Gerbiča - 18. Op. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Tov. Pajetta v Griži

V nedeljo popoldne je tov. Giancarlo Pajetta — po lepem sobotnem sprejemu v Križu in po uspešnem nedeljskem jutranjem zborovanju v Trstu — obiskal Milske hribe in v Ljudskem domu v Griži pred veliko množico zbrane občinstva proslavil 37. obletnico ustanovitve naše partije. Na našem posnetku vidimo poleg govornika tov. Pajette tudi voditelja milske sekcije tov. Postogno in federalnega sekretarja tov. Vidalija.

Papirnica v Štivanu bo čez par mesecev začela obratovati

Kmečko zvezo in Zvezo malih posestnikov. Uradi omenjenih organizacij se nahajajo v ul. Ceppa 9 in so odprti vsak dan od 8.30 do 13. in od 17. do 18. ure.

Občinska seja

Danes, v soboto 8. februarja ob 17. uri bo na županstvu na Repentbaru redna seja občinskega sveta.

Obvestilo dvolastnikom

Obveščamo vse dvolastnike, ki nameravajo uvoziti svoje prideleke iz njiv, ki se nahajajo na jugoslovanskem ozemlju, da bodo morali odsej vlagati prošnje na carinarstvo.

Obvestilo dvolastnikom

Obveščamo vse dvolastnike, ki nameravajo uvoziti svoje prideleke iz njiv, ki se nahajajo na jugoslovanskem ozemlju, da bodo morali odsej vlagati prošnje na carinarstvo.

Obvestilo dvolastnikom

Obveščamo vse dvolastnike, ki nameravajo uvoziti svoje prideleke iz njiv, ki se nahajajo na jugoslovanskem ozemlju, da bodo morali odsej vlagati prošnje na carinarstvo.

Sklepi nabrežinskega obč. sveta

Edina točka petkove seje občinskega sveta Devin - Nabrežina, ki jo je v odsotnosti župana vodil podžupan tov. Albin Škrk, je bila prodaja občinskih zemljišč, o kateri je poročal odbornik Drago Legiša.

Občinski svet je najprej potrdil razlastitev zemljišča, ki je pripadalo Mariji Pipan in je bilo potrebno za razširitev ceste Vižovlje - Mavhinje. Nato je ugodil prošnji lastnika bara "Sporta" v Nabrežini in mu dal v najem za pet let 260 kv m zemljišča ob baru, vendar pa z določenimi pogoji.

Občni zbor A. K. Jadran

Slovenski akademski klub Jadran je po večletnem premoru sklical 26. jan. 1958 izredni občni zbor, katerega se je udeležilo veliko število akademikov. Po sprejetju nekoliko spremenjenega statuta in po živahni diskusiji o njem, so sledile volitve v novi odbor.

Vojaški obvezniki 1938

Tržaška občina je sporočila, da je na oglašeni deski v ul. Malcantona 2 do 15. februarja občinstvu na vpogled seznan vojaških obveznikov rojenih leta 1938. Občina opozarja, da lahko vsakdo sporoči napake, izpuščena imena in druge pripombe glede tega seznama. Za informacije in pritožbe se lahko interesi obrnejo na odsek "Vojaška služba" VII. občinskega oddelka, ul. Diaz 25, soba št. 73, III. nadstropje.

Javna razprava o prizivu independentistov

Pred dnevi je bilo napovedano, da se bo 14. februarja vršila javna razprava za obravnavanje priziva independentistov. List "Trst Tržčanoma" zaradi svoje izključitve iz zadnjih volitev za tržaško občino. Razprava, ki jo je določil krajevni upravni odbor v sode in nem forumu, bi morala rešiti zadevo, s katero se je naš tisk, kot se bralci gotovo spominjajo, že večkrat ukvarjal.

Naša partija je nemudoma izrazila svoj odločni protest, ko je bila independentistična lista izključena iz volilne upravne kampanje in je tudi aktivno podprla upravljen protest independentistov, katerim je bila zanikana njihova osnovna prava.

ZDŽ o proslavah 8. marca

Te dni se je sestalo vodstvo Zveze demokratičnih žena, ki je sklenilo, da se bo praznovanje Mednarodnega dneva žena vršilo v vseh okrajnih krožkih in v vseh vaseh na podeželju, v vseh občinskih ozemljih in na delovnih mestih.

Na podlagi navedenih Zvez italijanskih žena povzelo vodstvo vse krožke, naj se pripravijo na način, da bo sleherni članica ZDŽ in sleherni žena okrajja prisostvovala manifestacijam, na katerih bodo govorice organizacije poročale o ciljih, ki jih je združenje do-

ZDŽ o proslavah 8. marca

seglo v vsredzavnem in krajevnem okviru.

Vodstvo opozarja, da bo moralna kampanja za pristop v Zvezo demokratičnih žena dosegla višek 8. marca in poziva vse krožke, naj si prizadevajo, da bi dosegli svoje cilje.

Proslave se bodo vršile v dneh 8. in 9. marca, dočim bo osrednja proslava, na kateri bo prisotna članica vodstva ZDŽ, dne 9. marca.

Ob tej priložnosti bo tudi organiziran poseben dan za izredno širjenje revije "Noi donne".

Namišljena pravda o „mulci“ in „kusti“

Spostovani tovariš urednik! Kot zvest čitatelj "Dela" želim, da bi bil objavljen v prihodnji številki sledeči dopis:

Dne 17. januarja t. l. je "Pr. morskimi dnevniki" na tretji strani lista objavil članek pod naslovom: "Danes šagra v Borštus".

Članek opisuje zgodbo o "amuleci" in "kusti" in sicer, kako so nekoga dne mlekarice v Trst grede zgodaj zjutraj gledale to strašno prikazano "amuleco" sredi ceste. Med mlekaricami je nastal truš in hruš in ko je to zaslišal neki vaščan, steče v zvonik in začne biti plat zvona. Ko ljudje to slišijo se prestrašeni zberejo na kraju dogodka, z županom in vaškim čuvajem vred. Župan takoj nato pokliče lovskega čuvaja Pepeta Griljo, ki je edini imel puško. Ko pa slednji pride na mesto takoj izjavi županu, da on sme streljati le divjačina in ne takih prikazni. Župan mu nato veli, naj izroči puško Vanetu Skrežu, ta pomeiri na strašno prikazen, Pepi Grilj pa pritise na petelina in tako

Namišljena pravda o „mulci“ in „kusti“

je bila stvar rešena. Nadalje članek opisuje na dolgo in široko zadevo o borštanski "kusti", kako da so jo Riemancji domov grede iz Boršt pustili pri Vanetu na križišču in neki vaščan jo je pobral ter jo takoj nesel županu. Ta je nemudoma ukazal vaškemu čuvaju, da nese od hiše do hiše to slovito "kusta", ki je od takrat dalje postala — kot pravi članek — vaški simbol.

Nem, čem je zgoraj omenjeni opis resnična dogodivščina ali pa navadna potegavčina, na vsak način jo imam jaz za navadno smešnico. Seveda, nekateri starejši ljudje so se glede tega članka nekoliko jezili ugovarjajoč, da ni bilo prav ta, kot je bilo opisano v listu. Moram pa priznati, da je mladina čitala članek z velikim navdušenjem ter se pri tem priročno smejala in zabavala.

Jaz pa — ki sem, kot sem že omenil, zvest čitatelj "Dela" — si dovoliujem vprašati te, spostovani tovariš urednik, ali je dopuščen humor, hočem reči iz proletarskega in na-

Namišljena pravda o „mulci“ in „kusti“

prednega vidika? Nadalje vprašujem ali je upravičeno, da se jezi nekdo, ki je prepričan z naprednim duhom? Kot napredni ljudje ali je pravilno, da smo za humor? Ali proti humorju? In ti, tovariš urednik, ki si prepojen z naprednim duhom in znanstvenim učenjem, boš prav gotovo znal pravilno odgovoriti na zaželena vprašanja. Zato bi me zelo veselilo, če bi bila omenjena zadeva razjasnjena v prihodnji številki našega lista in sicer pod naslovom: Namišljena pravda o mulci in kusti.

S tovariškim pozdravom vaš zvest čitatelj

ZDRAVKO O. iz Boljunca

Dragi tovariš Zdravko O. iz Boljunca! Kot vidiš, smo objavili svoje zanimivo pismo s se bolj zanimivimi vprašanji. Vprašuje, če smo napredni ljudje za humor. Seveda smo. Življenje je itak

Opéine

Sobota, 8. febr.: "Nanās" v vni film Lux, Nedelja, 9. febr.: "Tragedija" Rio Grandés; cinemaslovbarvni film Universal. Ponedeljek, 10. febr.: se ponovi.

Prosek

Sobota, 8. febr. ob 19.30: "Križu" in srce (La masche et la cuore); barvni film MGM. Nedelja, 9. febr.: ob 18. ure se ponovi.

Ples v Križu

Godbeni odsek prosvetnega društva v Križu priredi danes v soboto 8. t. m. od 20. ure zjutraj družabni ples, ki ga bo igrala godba "Rinaldi". Vabljeni so vsi vaščani in količani.